

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

मंगळवार, जानेवारी ६, २००९/घोष १६, शके १९३०

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला बेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग आठ

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधि व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (3) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Bombay Police (Amendment) Act, 2008 (Mah. Act No. II of 2009), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

H. B. PATEL,
Secretary to Government,
Law and Judiciary Department.

MAHARASHTRA ACT NO. II OF 2009.

(First published, after having received the assent of the Governor, in the "Maharashtra Government Gazette", on the 6th January 2009.)

An Act further to amend the Bombay Police Act, 1951.

WHEREAS both Houses of the State Legislature were not in session;

AND WHEREAS the Governor of Maharashtra was satisfied that
Bom. XXII of 1951. circumstances existed which rendered it necessary for him to take
immediate action further to amend the Bombay Police Act, 1951, for the
purposes hereinafter appearing; and, therefore, promulgated the Bombay
Mah. Ord. IX of 2008. Police (Amendment) Ordinance, 2008 on the 23rd October 2008;

(१२)

भाग आठ — ३

[किंमत : रुपये २०.००]

AND WHEREAS, it is expedient to replace the said Ordinance by an Act of the State Legislature ; it is hereby enacted in the Fifty-ninth Year of the Republic of India as follows :—

Short title
and
commencement.

1. (1) This Act may be called the Bombay Police (Amendment) Act, 2008.

(2) It shall be deemed to have come into force on the 23rd October 2008.

Amendment of
section 51 of
Bom. XXII of
1951.

2. In section 51 of the Bombay Police Act, 1951 (hereinafter referred to as "the principal Act"),—

(a) for sub-section (1), the following sub-section shall be substituted, namely :—

"(1) When any loss or damage is caused to any property or when death results or grievous hurt is caused to any person or persons, by anything done in the prosecution of the common object of an unlawful assembly, the District Magistrate may, by order, specify,—

(a) the area (hereinafter called "the disturbance area"), in which in his opinion such unlawful assembly was held ;

(b) the date on which or the period during which such unlawful assembly was held.";

(b) in sub-section (2), for the words "State Government" the words "District Magistrate" shall be substituted ;

(c) in sub-section (3), for the words, brackets and figure "issue of a notification under sub-section (1), the Chief Presidency Magistrate in Greater Bombay, and the District Magistrate in district, with the previous sanction of the Revenue Commissioner," the words, brackets and figure "issue of an order under sub-section (1), the District Magistrate" shall be substituted ;

(d) in sub-section (4),—

(i) for the words "Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be," the words "District Magistrate" shall be substituted ;

(ii) in clauses (a) and (b), for the words "the Collector or any other authority," wherever they occur, the words "or any other authority authorised by the Collector" shall be substituted ;

(iii) in clause (c), for the words "the Collector or any other authority" the words "any authority authorised by the Collector" shall be substituted ;

(iv) for the words "or specially from any particular section or sections, or class or classes of such persons in the said area, and in such proportion as the Chief Presidency Magistrate or" the words, brackets and figure "or the members of the unlawful assembly as specified in sub-section (1), or specially from any particular section or sections, or class or classes of such persons and in such proportion as" shall be substituted.

(e) after sub-section (4), the following sub-section shall be inserted, namely :—

“(4A) If the District Magistrate observes that the amount of compensation as determined under sub-section (3), either in whole or in part is to be recovered from persons or section or sections or class or classes of such persons are inhabitants of the area, which is beyond the area of his jurisdiction, the District Magistrate, shall send the information, along with his report, to the District Magistrate of the district in whose jurisdiction such persons or section or sections or class or classes of such persons are residing, to recover the amount from them. On receiving such information, the District Magistrate of such area shall recover the amount of compensation in the manner as provided under this section.”;

(f) in sub-section (5),—

(i) in clause (i), for the words “Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be,” the words “District Magistrate” shall be substituted ;

(ii) in clause (ii), for the words “Chief Presidency Magistrate, or the District Magistrate, as the case may be,” the words “District Magistrate” shall be substituted ;

(g) in sub-section (8), for the words “Chief Presidency Magistrate, or the District Magistrate, as the case may be,” at both the places, where they occur, the words “District Magistrate” shall be substituted ;

(h) in sub-section (9), for the words “Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be ” the words “District Magistrate” shall be substituted ;

(i) in sub-section (10), for the words “Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be ” the words “District Magistrate” shall be substituted ;

(j) after sub-section (10), the following sub-section shall be added, namely :—

“(11) The provisions of this section shall be in addition to, and not in derogation of, the provisions of any other law for the time being in force.”.

3. In section 52 of the principal Act,—

(a) in sub-section (1), for the words “Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be, with the previous sanction of the Revenue Commissioner ” the words “District Magistrate” shall be substituted ;

(b) in sub-section (2),—

(i) for the words “the notification issued by the State Government ” the words “the order issued by the District Magistrate” shall be substituted ;

Amendment
of section 52
of Bom.
XXII of
1951.

(ii) for the words "Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be," the words "the District Magistrate" shall be substituted;

(c) in sub-section (4), for the words "Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be," the words "District Magistrate" shall be substituted;

(d) in the marginal note, for the words "Chief Presidency Magistrate or District Magistrate" the words "District Magistrate" shall be substituted.

4. In section 53 of the principal Act,—

(i) for the words "Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be," the words "District Magistrate" shall be substituted;

(ii) in the marginal note, for the words "Chief Presidency Magistrate or District Magistrate" the words "District Magistrate" shall be substituted.

Amendment
of section 53
of Bom. XXII
of 1951.

5. (1) The Bombay Police (Amendment) Ordinance, 2008 is hereby repealed.

Mah.
Ord.
IX of
2008.

(2) Notwithstanding such repeal, anything done or any action taken (including any order issued) under the principal Act, as amended by the said Ordinance, shall be deemed to have been done, taken or issued, as the case may be, under the corresponding provisions of the principal Act, as amended by this Act.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

मंगळवार, जानेवारी ६, २००९/पोष १६, शके १९३०

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २००९ घा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २.— मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ यात आणखी सुधारणा	पृष्ठे
करण्याकरिता अधिनियम	१३-१६

दिनांक ५ जानेवारी २००९ रोजी मा. राज्यपालांनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी, याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

ह. आ. पटेल,
सचिव, महाराष्ट्र शासन,
विधी व न्याय विभाग.

सन २००९ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २.

(मा. राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर “महाराष्ट्र शासन राजपत्रात”
दिनांक ६ जानेवारी २००९ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते;

१९५१ चा आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ यात आणखी
मुंबई २२. सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक क्षावे अशी
परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती; आणि, म्हणून, त्यांनी दिनांक
२००८ चा २३ ऑक्टोबर २००८ रोजी मुंबई पोलीस (सुधारणा) अध्यादेश, २००८ प्रख्यापित केला होता.

महा. अध्या.

९.

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या एकोणसाठाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

संक्षिप्त नाव
व प्रारंभ.

सन १९५१
चा मुंबई
अधिनियम
क्रमांक २२
याच्या कलम
५१ ची
सुधारणा.

१. (१) या अधिनियमास, मुंबई पोलीस (सुधारणा) अधिनियम, २००८ असे म्हणावे.

(२) तो, दिनांक २३ ऑक्टोबर २००८ रोजी अमंलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

२. मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “मुख्य अधिनियम” असा १९५१ चा मुंबई करण्यात आलेला आहे) याच्या कलम ५१ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (१) ऐवजी, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येईल :—

“(१) जेव्हा एखाद्या बेकायदेशीर जमावाने आपले समान उद्दिष्ट साधण्यासाठी केलेल्या कोणत्याही कृत्यामुळे कोणत्याही मालमत्तेची हानी किंवा तिचे नुकसान झाले असेल, किंवा जेव्हा कोणत्याही व्यक्तीस किंवा व्यक्तींना मृत्यू आला असेल किंवा जबर दुखापत झाली असेल, तेव्हा, जिल्हा दंडाधिकाऱ्यास, आदेशाद्वारे,—

(क) ज्या क्षेत्रात त्याच्या मते, असा बेकायदेशीर जमाव जमला होता ते क्षेत्र (यात यापुढे “अशांत क्षेत्र” असे संबोधण्यात आले) ;

(ख) असा बेकायदेशीर जमाव ज्या दिनांकास किंवा ज्या कालावधीत जमला असेल तो दिनांक किंवा तो कालावधी,

विनिर्दिष्ट करता येईल.”;

(ख) पोट-कलम (२) मध्ये, “राज्य शासनाचा” या मजकूराऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याचा” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ग) पोट-कलम (३) मध्ये, “पोट-कलम (१) अन्वये अधिसूचना काढण्यात आल्यानंतर, बहु-मुंबईमध्ये मुख्य इलाडा शहर दंडाधिकाऱ्यास, व जिल्हात जिल्हा दंडाधिकाऱ्यास महसूल आवृक्ताच्या पूर्वमंजुरीने” या मजकूराऐवजी, “पोट-कलम (१) अन्वये आदेश काढण्यात आल्यानंतर, जिल्हा दंडाधिकाऱ्यास” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(घ) पोट-कलम (४) मध्ये,—

(एक) “मुख्य इलाडा शहर दंडाधिकाऱ्याला, किंवा यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकाऱ्याला” या मजकूराऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याला” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) खंड (क) व (ख) मध्ये, “जिल्हाधिकारी किंवा कोणताही अन्य प्राधिकारी यास” हा मजकूर जेथे जेथे आला असेल तेथे तेथे या मजकूराऐवजी, “किंवा जिल्हाधिकाऱ्याने प्राधिकृत केलेला कोणताही अन्य प्राधिकारी यास” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(तीन) खंड (ग) मध्ये, “जिल्हाधिकारी किंवा कोणताही अन्य प्राधिकारी यास” या मजकूराऐवजी, “जिल्हाधिकाऱ्याने प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही प्राधिकाऱ्यास” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(चार) “किंवा विशेषकरून उक्त क्षेत्रातील” या मजकूराने सुरु होणाऱ्या व “मुख्य इलाडा शहर दंडाधिकारी किंवा” या मजकूराने संपाणाऱ्या मजकूराऐवजी “किंवा पोट-कलम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे बेकायदेशीर जमावातील व्यक्तीकडून, किंवा विशेषकरून उक्त क्षेत्रातील अशा व्यक्तींच्या कोणत्याही विवक्षित गटाकडून किंवा गटांकडून, किंवा वर्गाकडून किंवा वर्गांकडून अशा भरपाहिच्या रकमेच्या जास्तीत जास्त तीन टक्क्यांपेक्षा अधिक नसेल इतकी जादा रक्कम (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “नगरपालिका वसुली खर्च” असा करण्यात आला आहे)” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ड) पोट-कलम (४) नंतर, पुढील पोट-कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

“(४क) पोट-कलम (३) अन्वये ठरविण्यात आलेली नुकसानभरपाईची रक्कम, संपूर्णपणे किंवा अंशत:, ज्यांच्याकडून वसूल करावयाची आहे अशा व्यक्तीकडून किंवा व्यक्तींच्या गटाकडून किंवा व्यक्तींचे गटांकडून किंवा अशा व्यक्तींच्या वर्गाकडून किंवा वर्गांकडून, ज्या क्षेत्रात ते राहत आहेत ते क्षेत्र आपल्या अधिकारक्षेत्राच्या बाहेरचे क्षेत्र आहे असे जर जिल्हा दंडाधिकाऱ्याच्या निदर्शनास आले तर, तो जिल्हा दंडाधिकारी, तो रक्कम वसूल करण्यासाठी, अशा व्यक्ती किंवा व्यक्तींचा गट किंवा व्यक्तींचे गट किंवा अशा व्यक्तींच्या वर्ग किंवा व्यक्तींचे वर्ग, ज्या जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांच्या अधिकार क्षेत्रात राहत असतील त्या जिल्हा दंडाधिकाऱ्याकडे आपल्या अहवालासोबत माहिती पाठवील. अशी माहिती मिळाल्यावर, अशा क्षेत्राचा जिल्हा दंडाधिकारी, या कलमान्वये तरतुद केलेल्या रीतीने नुकसानभरपाईची रक्कम वसूल करील.”;

(च) पोट-कलम (५) मध्ये,—

(एक) खंड (एक) मध्ये, “यथास्थिति, मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी किंवा, जिल्हा दंडाधिकारी याला” या मजकुराएवजी “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याला” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(दोन) खंड (दोन) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी, किंवा यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकारी” या मजकुराएवजी, “जिल्हा दंडाधिकारी” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(छ) पोट-कलम (८) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी, किंवा यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकारी” हा मजकूर ज्या दोन ठिकाणी आला आहे त्या दोन्ही ठिकाणी त्या ऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकारी” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(ज) पोट-कलम (९) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकाऱ्याने किंवा, यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने” या मजकुराएवजी “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(झ) पोट-कलम (१०) मध्ये, “यथास्थिति, मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकाऱ्याच्या किंवा जिल्हा दंडाधिकाऱ्याच्या” या मजकुराएवजी, “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याच्या” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(ज) पोट-कलम (१०) नंतर, पुढील पोट-कलम जादा दाखल करण्यात येईल :—

“(११) या कलमाच्या तरतुदे, त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या अन्य कायद्याच्या कोणत्याही तरतुदीच्या व्यतिरिक्त असतील आणि त्यांना न्यूनकारी असणार नाहीत.”.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ५२ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (१) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकाऱ्याने किंवा यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने, महसूल आयुक्ताच्या पूर्वमंजुरीने” या मजकुराएवजी, “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ख) पोट-कलम (२) मध्ये,—

(एक) “राज्य शासनाने काढलेल्या अधिसूचनेच्या” या मजकुराएवजी, “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने काढलेल्या आदेशाच्या” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी किंवा, यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकारी यांची” या मजकुराएवजी, “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याची” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ग) पोट कलम (४) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकाऱ्याने किंवा, यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने” या मजकुराएवजी, “जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

सन १९५१
चा मुंबई^१
अधिनियम
क्रमांक २२
याच्या कलम
५२ ची
सुधाराणा.

(घ) समास टीपेमध्ये “ मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकाऱ्याने किंवा जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने ” या मजकुराएवजी, “ जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १९५९
चा मुंबई
अधिनियम
क्रमांक २२
याच्या कलम
४३ ची
सुधारणा.

४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ५३ मध्ये,—

(एक) “ मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी किंवा, यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकारी ” या मजकुराएवजी, “ जिल्हा दंडाधिकारी ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) समास टीपेमध्ये, “ मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकाऱ्याने किंवा जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने ” या मजकुराएवजी, “ जिल्हा दंडाधिकाऱ्याने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन २००८
चा महाराष्ट्र
अध्यादेश
क्रमांक ९
याचे निरसन
व व्यावृत्ती.

५. (१) मुंबई पोलीस (सुधारणा) अध्यादेश, २००८ हा, याद्वारे, निरसित करण्यात येत आहे.

(२) अशाप्रकारे निरसन झाले असले तरी, उक्त अध्यादेशाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमान्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कार्यवाही (काढण्यात आलेला कोणताही आदेश यांसह) ही, या अधिनियमाद्वारे सुधारित करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमाच्या संबंधित तरतुदींअन्वये यथास्थिति, करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कार्यवाही असल्याचे किंवा काढण्यात आलेला आदेश असल्याचे मानण्यात येईल.

सन
२००८
चा
महा.
अध्या.
९.